

عنوان مقاله:

اصل جان و رابطه آن با خداوند در منطق الطیر عطار، با مروری بر طیرنامه های ابن سینا و سهروردی

محل انتشار:

مجله ادیان و عرفان، دوره 54، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

محمد علی عباسیان چالستری - دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه پیام نور، مرکز تهران

خلاصه مقاله:

آنچه در بن مایه داستان های رمزی و تمثیلی حکماء و عرفا، خصوصا در طیرنامه ها، به چشم می آید، پرواز نفس یا جان انسانی از غربت غریبه و زندان تن به سوی اصل و حقیقت خویش است. در این داستان ها جان سالک یا سالکان به صورت رمز در شکل پرنده یا پرندگان تمثیل پیدا می کند. رسیدن جان به اصل خویش و درهمان حال رسیدن به رابطه ای انفسی با حقیقتی قدسی یکی از اندیشه های محوری در این سفرنامه ها است. در این مقاله بنا داریم تا با بهره گیری از برخی مفاهیم فلسفی - الهیاتی و با مروری بر طیرنامه های ابن سینا و شیخ اشراق، به تحلیل و تبیین دستگاه الهیاتی عطار در منطق الطیر، پیرامون اصل و حقیقت جان و رابطه آن با خداوند بپردازیم. برخلاف ابن سینا و سهروردی که نهایت سفر نفس برای وصول به اصل و حقیقت خویش را رسیدن سالک به ارتباط شخصی انفسی با عقل فعال می دانند، عطار از ارتباط انفسی جمعی و مشترک نفوس با خداوند در انتهای سفر خبر می دهد. عطار از چند اندیشه مهم دیگر درگیر با موضوع نیز گفتگو کرده است که، به هر دلیل، در رساله های دو فیلسوف دیگر مورد کم توجهی یا غفلت قرار گرفته اند. نفی دوگانه آفاق / انفس درمورد رابطه میان انسان و خدا، اتخاذ رویکردی سلبی به ذات و صفات خداوند درکنار رویکرد ایجابی به افعال و اسماء خداوند، اعتقاد به هویت الهی نفس، اعتقاد به وجود یک نفس یا جان واحد برای اشخاص متکثر انسانی - ایمانی، و نظریه تجلی نخست خداوند در یک حقیقت شخصی و انسانی، از این اندیشه ها هستند.

کلمات کلیدی:

ابن سینا، اصل جان، رابطه انفسی، سهروردی، طیرنامه، عطار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1888952>

